List 47. Tečaj LV.

NOVICE

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 19. novembra 1897.

Politiški oddelek.

Skupni budget za leto 1898.

V petek je predložila vlada delegacijama najvažnejšo vseh svojih predlog namreč skupni budget za l. 1898.

Potrebščina za skupne zadeve obeh državnih polovic znaša 161.185,025 gld. oziroma, po odbitju pokritja v znasku 2.799,277 gld., netto 158,385,745 gld.

Po tem proračunu bi cislitvanska državna polovica imela prihodnje leto 730,143 gld. manj plačati kakor letos, toda v resnici bo morala plačati še veliko več, ker zahteva vlada tudi naknadnih kreditov v skupnem znesku 8.151,400 gld., od katere svote mora Cislitvanska plačati 5.591,860 gld. Ako se odbije od tega naknadnega kredita, kateri mora plačati Cislitvanska, zgoraj rečena svota 730.143 gld., ostane efektivni znesek 4.861,717 gld., kolikor bo morala Cislitvanska prihodnje leto več plačati, kakor letos.

Oglejmo si zdaj nekoliko posamične proračunske postavke, da se vidi, kako porablja država naš denar.

Kakor rečeno, znaša potrebščina neto 158.385,748 gld. od katere svote pride na centralno vodstvo ministerstva unanjih del 634,900 gld. na dispozicijski fond tega ministerstva (ki se rabi za politične informacije in o katerih vlada ne daje računa) 600,000 gld., na diplomatična zastopstva 1.604,300 gld., na konzularna zastopstva 1.305,700 gld, na vojsko pride skupni znesek 154.756,460 gld. (za vojsko 140.175,200 gld., na mornarico 14.581,260 gld.); na centralno vodstvo skupnega finančnega ministerstva pride 119 627 gld, na centralno blagajnico 31.830 gld. in na računski oddelek 47.850 gld, penzijski etat vseh treh skupnih ministerstev pa znaša 1.946,900 gld.; na skupni računski dvor pride 137.458 gld.

Ta skupna potrebščina se pokrije iz dohodkov skupnih ministerstev, preračunjenih na 2 799,277 gld., iz dohodkov carin, katere znašajo v Cislitvanski 48.072,790 gld., v Ogerski 7.763,100 gld., v Bosni in v Hercegovini pa 213.000 gld., skupaj torej 56.048.890 gld., od katere svote pa je odbiti režijske stroške, znašajoče 1.850,000 gld., in carinski pavšal 600,000 gld., kateri se plačuje deželni upravi Bosne in Hercegovine. Vsi dohodki znašajo torej 56 398,167 gld.

Ako odbijomo te dohodke od zgoraj imenovane brutopotrebščine, se izkaže, da morata obe državni polovici skupaj še plačati 104.786,858 gld., da se pokrijejo vse potrebščine.

Po določbah avstro-ogerske nagodbe je od te svote najprej odbitih 2% t. j. 2.095,737 gld., katero svoto mora Ogerska plačati sama, ostanek 102 691,120 gld., pa se razdeli po ključu, kateri določa, da mora Cislitvanska plačati 70%, Ogerska pa 30%, po katerem ključu pride na Cislitvansko 71.883,784 gld, na Ogersko pa 30.807,336 gld.

Posebno pozornost obračajo naše izredne tirjatve vojnega ministerstva, katere znašajo skupaj 11,980.407 gld. Mej drugim zahteva vojno ministerstvo 400.000 gld., za popravo topov, 350.000 gld. za brezdimni smodnik, 600.000 gld. za nabavo bicikljev in 2.200,000 gld. za fortifikatorične naprave. Naknadnega kredita na račun leta 1897. zahteva vojno ministerstvo kar 7.500,000 gld., katero svoto je porabilo za nabavo orožja in sploh vojnega materijala. Vlada je pomnožene tirjatve vojnega ministerstva izrečno motivirala s tem, da so razmere na Balkanu jako nevarne.

Ako pregledamo skupni budget za prihodnje leto in neprimerno razdelitev bremen, nas morajo navdajati prebritka čutila, ne radi visokosti troškov — država potrebuje te svote — ampak radi nepravične razdelitve teh bremen. Cislitvanska mora plačevati mnogo več, kakor bi imela, Ogerska plačuje dosti manj, kakor bi morala. To krivično razmerje se mora premeniti po merilu davčne sile in prebivalstva, po načelu pravice in pravičnosti, sicer je bolje da se naredi konec vsemu dualizmu.

Politični pregled.

Državni zbor. — V poslanski zbornici so se navzlic počenjanju obstrukcijonistov primerile važne reči. Poslanska zbornica je volila svojim predsednikom Davida Abrahamowicza, prvim podpredsednikom je določen dr. Karol Kramař, za drugega podpredsednika pa se stranke še niso zjedinile. Dalje je zbornica dognala razpravo o predlogu, naj se obtožijo tisti ministri, kateri so podpisali jezikovne naredbe. Debata bi bila brez pomena, da ni vanjo posegel ministerski predsednik grof Badeni V tem svojem govoru je ministerski predsednik z ozirom na razne razširjane vesti konstatoval, da ne misli odstopiti in naznanil zajedno da hoče vlada na vsak način doseči mir mej narodi zlasti na Češkem in da vzame stvar sama v roke. Izid glasovanja o obtožnem predlogu je splošno presenetil. Obtožni predlog je bil odklonjen v 177 proti 171 glasovom, torej samo z večino 6 glasov. Zoper vlado so glasovali Italijani in katoliška ljudska stranka, a ko bi se ne bili nekateri izmej njih absentirali, bi bila vlada propadla. Izid tega glasovanja priča najbolje, kako izgublja vlada čedalje boli zaslombo v parlamentu.

Volitev predsedništva — Predsednikom poslanske zbornice je bil naposled izvoljen David vitez Abrahamowicz. Ta izvolitev ima svojo zgodovino, katera je jako zanimiva. Desnica je bila najprej določila dr. Ebenhocha predsednikom. Proti izvolitvi dr. Ebenhocha delali so najbolj tisti člani nemške katoliške ljudske stranke, kateri hodijo za velikim intrigantom baronom Dipaulijem. Klub nemške katoliške ljudske stranke je bil najprej proti Ebenhochovi volitvi. potem pa je sklenil, da pusti Ebenhochu popolno svobodo. Ebenhoch je bil iz početka pripravljen, prevzeti predsedstvo, na zadnje pa je vender odklonil. Storil je to, da kluba ne razbije. V klubu vlada namreč veliko nasprotje mej člani. Dipauli in njegovi pristaši delajo na to, da izstopi stranka iz večine in da strmoglavi grofa Badenija, večina klubova pa se temu še upira. Radi ljube jedinosti da Dipauli in njegovi prijatelji ne izstopijo iz kluba se je torej dr. Ebenhoch udal in je odklonil predsedstvo, na kar je bil izvoljen predsednikom Abrahamowicz.

Nagodbeni provizorij. — Budgetni odsek bode še ta teden dognal razpravo o nagodbenem provizoriju. Omogočilo se je to na ta način, je večina ni pripustila specijalne debate, češ, da obsega ves načrt samo jeden paragraf. Nemci so se temu sicer upirali, a dosegli niso ničesar. Ker na to eventuvalnost niso bili pripravljeni, je odsek zamogel skleniti konec debate. Tekom prihodnjega tedna se začne razprava o nagodbenem prooizoriju v zbornici. Kako dolgo bode trajala, se ne da prorokovati. Vlada se trudi doseči da bi zbornica dognala razpravo do 15. decembra. Finančni minister Bilinski je bil v odseku izjavil, da je vladi prav za prav vse jedno, če se provizorij pravočasno reši ali ne, češ, da se v drugem slučaju uveljavi potom cesarske naredbe — toda temu so se uprli Madjari in izjavili. da bodo vse dotične zakone rešili na svojo roko brez ozira na Avstrijo, ako se provizorij ne podaljša konstitucijonalnim potom, vsled česar se vlada na vso moč peha, da si zagotovi parlamentarno rešitev provizorija.

Slovenci in vlada. — Minoli teden se je posvetovala „Slovanska krščansko-narodna zveza“ o svojem stališči napram nagodbenemu provizoriju in izrekla, da zdaj še nima uzroka glasovati za nagodbo To je desnico in vlado presenetilo, prav kakor da sta desnica in vlada že kaj storili za uresničenje slovenskih in hrvatskih zahtev. Neposredni povod izjavi slovenskih in hrvatskih poslancev je bila vest, da koroški dež. predsednik ne odstopi. Desnica je koj po izjavi še jedenkrat pregledala oglašene zasteve slovenskih in hrvatskih poslancev in sklenila, jih vladi toplo priporočati. Zajedno se je ministerskemu predsedniku poklonila posebna deputacija „Slovanske zveze“ in mu priporočila svoje zahteve. Deputacija je o tej svoji avdijenciji izdala poseben komuniške, v katerem pravi da je ministerski predsednik glede obrazloženih zahtev kazal „das grösste Entgegenkomen“. Prepričani smo, da se slovenski poslanci s samimi obljubami ne bodo zadovoljili.

Avstrija in Turčija Mej našo državo in Turčijo je sedaj nastal konflikt, kateri se sicer poravna, kateri pa vendar kaže, da obstoji mej njima precej veliko nasprotje. Turčija je bila brez pravega uzroka iztirala nekega Loydovega uradnika in ga navzlic protesta konzulata aretovala, ko se je bil vrnil. Avstrija je vsled tega poslala na lice mesta vojno ladijo, zajedno pa zahtevala zadoščenja, naj se namreč odstavita guvernar in župan dotičnega kraja. Turčija bo tej zahtevi seveda ugonobila, a že konflikt sam po sebi svedoči, da Turčijo navdaja velika mržnja proti Avstriji, Uzrok tej mržnji je, da je Avstrija za časa grško-turške vojske baje podpirala Angleško in posredno tudi Grško. Da pa tudi na Dunaji niso posebno zavzeti za Turčijo, svedoči ostra pisava „Fremdenblatta“, kateri je priznan kot glasilo ministerstva unanjih del. „Fremdenblatt“ je kar naravnost rekel, da bi kazalo, narediti Turčiji konec Taka beseda v veleoficijoznem listu govori dovolj!

Nemčija. — Bismarkov list „Hamburger Nachrichten“ je te dni povodom neke polemike priobčil velezanimiv članek, v katerem je avstrijskim Nemcem naravnost povedal, da na nikar ne upajo na intervencijo Nemčije njim na korist, ker da je taka intervencija nemogoča, odkar ne obstoji več nemško-ruska, proti Avstriji naperjena zveza, in da mora Nemčija imeti proti Avstriji sedaj dosti več obzirov, kakor kdaj poprej. Da je Bismarkov list pogodil resnico, priča to, da je pruska vlada prepovedala shod v Berolinu. na katerem so avstrijski poslanci Funke, Prade in Wolf hoteli demonstrovati proti Avstriji. Oficijelno postopa Nemčija korektno, da pa pospešuje tajno z vso silo revolucijonarno gibanje avstrijskih Nemcev, o tem pač tudi ni dvoma.

Homatije na Balkanu. — Pred nekaj meseci snovali so Srbi in Bolgari zvezo balkanskih držav, danes pa vlada mej njimi zopet staro sovraštvo. Napetost je celo tolika, da se zopet govori o vojni mej Srbijo in Bolgarsko. Pravi uzroki temu nasprotstvu še niso znani. Domneva se, da je Makedonija poglavitni povod. Tako Srbi kakor Bolgari zahtevajo Makedonijo zase in so si bili radi nje že od nekdaj v laseh. I jedni i drugi agitirajo mej Makedonci zase in preganjajo svoje nasprotnike z vso ljutostjo. Neposredni povod nasprotstvu pa je menda srbski razkralj Milan. Ta je velik nasprotnik balkanske zveze in se je morda vrnil tudi zategadelj. da jej naredi konec Milanovega povratka niso bili Srbi kar nič veseli in srbska radikalna stranka je začela boj proti njemu, očitajoč mu, da je njegov namen, premeniti zunanjo politiko srbsko v avstrijskem smislu. Vse razmere na Balkanu so tako kritične; da se lahko vsak hip pripeti kaj nepričakovanega. Radi tega se sodi, da se je grof Goluchowski v Monzi z italijanskimi državniki dogovarjal tudi glede pričakovanih dogodb na Balkanu.

Obrtnija.

Kolkovanje v Avstriji izdanih in na Ogersko poslanih računov in pobotnic.

C. kr. trgovinsko ministerstvo je trgovski in obrtni zbornici za Kranjsko poslalo naslednje ukaz:

„Vsled prošnje mnogih trgovskih in obrtnih zbornic je stopilo c. kr. finančno ministerstvo v dogovor s c. kr.

finančnim ministerstvom v zadevi kolkovanja v Avstriji izdanih in na Ogersko poslanih računov z ogerskimi kolkovnimi znamkami.

Kakor c. kr. finančno ministerstvo sem poroča, so v ta namen vpeljane poizvedbe pokazale, da se tvrdkam, ki preskrbujejo za kr. ogerska oblastva dobave, za njih terjatve pošiljajo od teh oblastev pobotnični blanketi, v katerih je „Budimpešta“ kot kraj izdanja predtiskana, če tudi se izdavajo prejemna potrdila vedno na Dunaji, in da so tem blanketom priloženi dopisi, v katerih se izrečno zahteva kolkovanje pobotnic z ogerskimi kolkovnimi znamkami.

Nekaj teh tvrdk je sicer tudi na Ogerskem trgovsko sodbeno protokoliranih in imajo tudi tam svojega zastopnika, ki pa ni pooblaščen tvrdko podpisavati, radi česar se morajo pobotnice vedno na Dunaji izdavati.

Tvrdke naznanjajo dalje, da se take pobotnice, ki nimajo ogerskih kolekov, ne izplačujejo, ali da se jim — ne gledé na pogodbeno pristojbino po skali III — po skali II na pobotnice pripadajoči kolkovni zneski pri likvidiranji njih terjatev odtegujejo.

Neka tvrdka je specijelno poročala, da porablja za na Ogersko poslane račune za zneske pod 10 fl. ogerske kolkovne znamke à 1 kr., ker to ogerski naročniki, ki kajpada skoro nikdar niso oblastva ali uradi, tako zahtevajo, da se izognejo popravljanju.

Ker to zahtevanje načelom pogodbe z Ogersko glede na koleke, neposrednje pristojbine in takse nasprotuje in je sposobno tostransko trgovstvo na nepristojen način obremeniti, je c. kr. finančno ministerstvo ukazalo, da se naroči podrejeni oblastvom I. stopinje, specijelno tudi magistratom (mestnim svétom) mest z lastnim statutom, da se naročilom ogerskih finančnih oblastev na avstrijske trgovce zaradi vročevanja plačilnih ukazov o kolkovnih pristojbinah računov in pobotnic omenjene vrste ali zaradi pobiranja takih pristojbin od teh, ne ugodi, ampak da jih je od slučaja do slučaja potom deželne finančne oblasti c. kr. finančnemu ministerstvu predložiti.

Slavna zbornica se o tem obvešča s pristavkom, da se v tostranski državni polovici izdani računi in pobotnice od strani avstrijskih trgovcev na vsak način edino z avstrijskimi koleki opremijo, oziroma da se taki računi za zneske pod 10 fl in pobotnice za zneske pod 2 fl. ne kolekujejo, in da ogerska finančna uprava ni opravičena od avstrijskega trgovca zahtevati. da bi tu izdane račune in pobotnice kolekoval z ogerskimi koleki.

Slavna zbornica se prosi, da pojasni v tej zadevi obstoječe napačne misli trgovcev in obrtnikov in da na primeren način splošno obvesti, da se morajo v Avstriji izdani računi, pobotnice in druge pravne listine tudi v prometu z Ogersko in zasedenimi deželami le z avstrijskimi koleki opremiti.“

To je pa tudi storilo c. kr. finančno ravnateljstvo z vabilom, da bi se mu konkretni slučaji naznanili, v katerih se ni tako ravnalo, kakor je zgoraj omenjeno.

Kmetijstvo.

O varstvu naših domačih živali proti muham in obadom.

Brez števila raznovrstnih muh, katerim se morajo prištevati zlasti obadi, nadlegujejo in mučijo v poletnem času naše koristne domače živali ter jih tudi v njih zdravju bolj ali manj oškodujejo.

Da, večkrat so naše vozne živali, tako konji kakor tudi goveda, od pika raznih muh čisto zbegane in besne ter spravijo še človeka v nevarnost, ker hočejo v svojih bolečinah zbezljati in bijejo okoli sebe.

Te muhe zbadajo naše uboge domače živali in najbolj vozno živino, ki se skoro braniti ne more, tako globoko, strupeno, torej silno občutljivo, da rane krvavijo in se na životu prikaže bunka pri bunki.

Ali ne samo, da raznovrstne muhe vznemirjajo in zbadajo živino, temveč so ji tudi nadležne in dostikrat nevarne po načinu življenja, ker mnoge muhe prebivajo v svoji mladosti kot tako imenovane ličinke v ali na živalskem telesu in se tukaj po več mesecev živijo o soku živali, katere mučijo in nadlegujejo tako silno, da živali tihčas tudi zbolijo, večkrat še celo poginejo.

Tu sem se prištevajo zlasti konjski zolj, goveji in ovčji zolj (brencelj).

Konjski zolj položi svoja jajčeca na razne dele konjskega života, konj se pa z jezikom liže in tako pridejo jajčeca ali izlezle ličinke kot drobni črvički v konjski želodec, kjer se prikvačijo na želodčevo kožo. Te ličinke dražijo konja, ker sesajo na želodčevi sluznici, živijo o soku konja in povzročijo dostikrat, ne da bi kmet vedel, obolenje ali vsaj slabo hranitbo napadene živali po okoliščinah pa morejo zakriviti tudi smrt konja.

Goveji zolj — po nekaterih krajih tudi brencelj imenovan — povzroči kot ličinka največ pri pašni živini „bule ali ogrce,“ namreč mozolje in ulesa, ki se nahajajo najbolj po hrbtu goveda.

Goveji zolj položi svoja jajčeca posamezno na dlako goveda; ličinka, ki kmalu iz jajca izleze, uvrta se pod kožo in tukaj doraste, živeč se o soku živalskega telesa.

Šele ko je do deset mesecev prebivala pod kožo, prevrta ličinka zopet govejo kožo, izmota se na prosto, kjer se zabubi in cez nekaj tednov kakor popolno razvita žival, namreč kot zolj (brencelj) na novo začne nadlegovati ubogo živino kakor njegovi predniki.

Da povzročijo ličinke tega zolja (brencelja), posebno če jih ima ena žival mnogo na sebi — včasih se nahaja na enem govedu do sto bul — ne le hude in nepopisne bolečine in muke, temveč da tudi ovirajo razvoj in rast napadene živali, razume se samo ob sebi, pri bolehnih in slabotnih živalih pa morejo te ličinke vsled dolgotrajnega gnojenja zakriviti tudi smrt.

Govejski zolj povzroči tudi bezljanje goved, posebno na paši in na planinah; cele črede goved se namreč

splašijo, da kakor besne s kviško zavihanim repom in nukajoč dirjastijo sem in tja in se tako večkrat prekucnejo čez strmine ali se drugače poškodujejo.

Ovčji zolj polaga svoja jajčeca na nos in gobec ovac in pri tem zelo vznemirja ovce, večkrat tudi cele črede taistih.

Ko je ličinka smuknila iz jajca, zleze skoz nos v duplino čela, v dupline okoli rogov in druge dupline glave, da se tukaj razvija ter povzroča neko bolezen ovac, tresnica imenovano, ker draži, sesa in vrta po koži sluznici. Ta ličinka silno nadleguje ovce. napravlja jim velike bolečine in povzročuje težka obolenja, v marsikaterih slučajih celo smrt ovac.

Namen teh vrstic ni, da bi se navedle vse muhe, ki so našim domačim živalim bolj ali manj nevarne ali ki živali mučijo in vznemirjajo in da bi se opisal način njih življenja, ker bi ta razprava postala sicer preobširna, in bi se nje namen, navesti sredstva in postopanje, kako naše domače živali obvarovati tega mrčese, zamogel potem le deloma doseči.

Človek kakor gospodar stvarstva, kateremu so izročene domače živali, da jih izkorišča za svoje potrebe, ima tudi dolžnost, te živali varovati njih mučiteljev, katerim se prištevajo raznovrstne muhe, ima pa tudi moč to storiti.

Kakor se razume samo ob sebi, ne smemo oropati živali — kakor se to pri konjih po neki grdi navadi pogosto zgodi — njih prirodnih branil proti nadležnim žuželkam, namreč žime in grive.

Da živali varujemo raznih muh in taiste od živali odvračamo in odganjamo, imamo razna sredstva na razpolaganje, ki se lahko in brez velikih stroškov omislijo. Delimo pa ta sredstva na taka, ki varujejo živali v njih stanovanju, namreč v hlevu, in na taka, ki jih varujejo pri delu in na paši.

Najprej in v prvi vrsti se mora toplo priporočati varstvo žužkojednih ptic, kakor: lastovic, senic, taščic, ilovšic, pastiščic i. dr., tudi mnogo psovanega netopirja je treba skrbno varovati, ker pogoltne brez števila muh.

I. Varstvo živali v hlevih in zaprtih prostorih meri zlasti na to, da se odvračajo hišne in hlevske muhe. To dosežemo, ako so hlevi po letu vedno snažni, dobro prezračevani, ne pretopli in ne pretemni, ako jih včasih poškropimo z vodo, okna zavesimo s pletenino pajčolana, žice, slame in po dnevi vrata zapiramo.

Kot sredstvo, da se muhe iz hlevov prepodijo, postavijo naj se na raznih krajih hleva, blizo stropa, majhne, s klorovim apnom napolnjene posode (skledice) ali se pa namaže strop večkrat z raztopino apna, kateri se je primešalo klorovo vapno, ali tudi pinsarotz galuna.

Izvrstni pripomoček brez stroškov in truda je ta, da pustimo lastovicom prosto pri- in odletavati v hlev in iz hleva, da jim napravimo gredi in deščice za sedenje, gnezdenje in valenje, kajti lastovice polovijo zlasti ob hladnem deževnem vremenu do zadnje muhe: povedano pa bodi, da lastovice bivajo in gnezdijo samo v svetlih hlevih.

V pokončevanje muh v hlevih more se priporočati ta-le mešanica, in sicer 120 gramov mrčesnega praška, 8 grama žveplenega cveta in 2 grama lisičjekovega praška (vražje štupe) se dobro pomeša in dene v svinjski mehur, v katerega se vtakne peresna cev.

Ta mešanica sika se proti muham, ki zlasti zjutraj in ob mrzlih dnevih sede skupaj o velikih kupih, in ki kmalu potem mrtve popadajo na tla.

Ta mešanica ohrani, če je s probko v sklenčici dobro zaprta, dolgo svojo moč.

Da se muhe v hlevu polovijo, dobro je obesiti na strop mali šop pelina (Artemisia vulgaris) kamor se muhe bržčaz vsled vabljivega duha obesijo v toliki množini. da je šop večkrat čisto pokrit od njih. Ko je postalo v hlevu temno, drži se pod šop kolikor mogoče široka vreča. šop se naglo odreže in tako imamo v vreči vlovljene do malega vse muhe in mušice; toda šopa se ne smemo dotakniti, zakaj o najmanjšem pretresu bi se muhe razpršile.

II. Da živino na prostem, pri delu ali na paši varujemo raznih muh, zlasti obadov in zoljev (brencljev) imamo deloma mehanična sredstva, deloma take pripomočke, ki s svojim neprijetnim duhom odganjajo muhe.

Mehaničim sredstvom prištevamo sitnice (mreže), muhavnike iz vej raznih dreves in platnene odeje.

Pripomočkov zadnje vrste, namreč takih, katerih učinek se pokaže vsled neprijetnega duha, je veliko število. Tukaj naj bodo navedeni samo taki, katere je najložje pripraviti:

1. Močna obara orehovega perja porabi se, ko se je ohladila, za umivanje ali poškropljenje dlake in odganja vse žuželke; uspeh tega sredstva traja po več dni.

Tudi se more rabiti obara vinske rutice in pelina, ali učinek ne traja tako dolgo kakor pri obari orehovega perja.

2. Stolče se naj skupaj česenj in hebat, razgreje se naj s staro žarkovo mastjo v kaki ponvi in namažo dlaka na mestih, kamor muhe sedajo.

3. Ribja mast, sama ali pomešana s tolščo ali oljem, je tudi prav dobro sredstvo zoper vse muhe.

4 Druga, žuželkam in zlasti obadom zoperna sredstva so: janževo olje, benzin, petrolej, kameno olje, smolno olje jelenovec, smrdljivo živalsko olje, lovorikovo olje, karbolna kislina i dr.

Vsa ta sredstva se pomešajo z jednakim delom tolšče ali kakega olja in ž njimi namaže dlaka na mestih, kjer se muhe zbirajo.

5. Naftalin v vodi raztopljen ali pomešan s kako tolščo ali oljem, ima tudi voliko moč.

6. Izvrstno, muhe preganjajoče sredstvo je kreolin, ki je dobiti v vsaki lekarni in droguerijski trgovini za mali denar.

Kreolin se mora z vodo zmešati in ž njim namočiti dlaka, ali se pa s kakim oljem ali tolščo pomešan rabi kot mazilo, in ne škodnje živalim, če ga tudi zližejo.

Z vodo zmešan zadostuje 5 do 6 polnih žlic na eden liter vode, ki se dobro pretrese; v jednaki množini ali, da se učinek ohrani dlje časa, v nekoliko močnejšem založku do 10 žlic moremo kreolin pomešati s tolščo ali oljem in s to mažo namazati živalim dlako.

Za pašno živino, kateri ne moremo podajati večkrat teh, muhe preganjajočih sredstev, priporočajo se mazila. izmed zgoraj omenjenih pripomočkov, ker se dlake dlje časa držijo nego vodene raztopine, katere dež lahko opere in njih moč uniči.

Pri ovcah morajo se ta sredstva rabiti vselej kot maža na ta način, da se jim namaže nos in čeljusti ob straneh glave.

Mi izročemo kmetovalcem te vrstice, upajoč, da bodo taisti našli v njih nektere nauke na prid in varstvo naših koristnih domačih živali in da bodo na svojo korist po svoji moči pripomogli, da se živina obvarujo zalege muh.

Poučni in zabavni del.

Žalostna svatba.

(Poljski spisala Valerija Morzkowska).

Ob potoku stoji velika in obljudena vas. Na njenih kočah je videti vse v lepem redu. Luže na dvoriščih, pravilno s plotom ograjene, pa pričajo, da imajo ljudjé tukaj jako v čislih svoja bivališča. Okolo koč opaziš sadne vrte, polne hrušek in jablan, in ti vrti segajo prav do potoka, ki za vasjó vrti mlinska kolesa. Ta so se glasila neprestano s šumom in ropotom, razlegajočim se daleč okrog, kakor bi nad vasjó neprehoma grmelo — celó takrat, ko je vso okolico že zazibal sladki spanec.

Na nasprotnem obrežju, na griču, obraslem z lipami, stoji cerkvica z bliščečim se križem. Rano, ko jame vas že kuhati iz mraka, opaziš na njem rožnate žarke jutranje zarje: a zvečer, ko mrak začne ogrinjati vas s svojo odejo, se zopet blišči na višini kot poslednje upanje človeka.

S cerkvenega stolpa se oglaša srebrni glas zvonov doneči nad vasjó ob delavnikih in praznikih ter preglasil je celó ropot mlina in vse druge glasove, razlegajoče se naokrog. Kraj je zelo rodoviten. Brazde, katere orač obrača s plugom, so videti črne, mastne; žito bujno raste na polju. Rž se baš razcveta ter je videti povsod takó gosta, da bi še kača ne mogla splaziti skozi; pšenica je kipela na ogonih, ječmen in oves pa kakor bi se kosala drug z drugim v bujni rasti.

Livade se polne najrazličnejših cvetic; gore za vasjo pokriva bukov gozd, narejajoč zelene slavoloke, oprte na stebre sivih debel, skozi katere še opoldne solnčni žarki ne morejo predreti. Skratka, tu je vsega dosti; tu so moka in loka, ribe in gobe. Pa tudi ljudem gre gospodarstvo po sreči. Dasi se je med njimi pripetilo marsikaj, vendar ni bilo slišati o umorih, o tatvini ali o pretepu. Resnica, da so bili veseli na veselicah ali kadar so krišćevali; saj kadar Bog pošlje v hišo kako radost, treba je pogostiti soseda ter deliti ž njim vse, kar je dobiti pri hiši. Po krčmeh je bilo često prazno, za to pa v cerkvi pri pobožnosti niso nikogar pogrešali.

Glas zvonov jih spominja Boga in vabi k molitvi. Duhovnik, ki je prišel semkaj še mlad — oj, temu je že davno! — se je postaral med njimi, opominjajoč vedno, da najboljša molitev so dobra dela, v čemur tudi sam služi vsem za vzgled.

In živeli so tam pobožno in dobro se jim je godilo. Gospodarji so imeli živino in denar, kmetom ni nedostajalo kruha. Toda najbogatejši v vasi je bil Rok Lenart.

Njegovo stanovanje z velikimi okni se je odlikovalo od vseh drugih. Pred hišo je rastel bezeg in kalina, zakrivajoč z vejami okna, na vrtu pa so rojile okrog čebelnjaka čebele, nabirajoče z lip, stoječih poleg ceste, belo duhtečo strd.

Lenart je bil udovec. Pri njem je stanoval sin Vicek in sinaha, ki sta mu pomagala pri gospodarstvu. Imel je tudi hčerko, Zaliko, sedemnajstletno, najzalše in najživahnejše dekle v vasi.

Deklica je bila vesela, kajti svet jo je veselil in tudi ona ga je bila vesela; vse, kar je bilo okrog nje. jo je radovalo: črno polje, ki je rodilo zlato žito, voliča, ki sta jo obdelovala, krave, ki so se zvečer z zvonci na vratovih vračale domu s paše. Te krave so jo poznale takó dobro, da so se same drenjale h košu, v katerem jim je nosila trave.

Veselila jo je zelena livada, nebeški obok, dá, tudi svoja podoba, katero si je časih ogledala v potoku. — Oči je imela modre kakor plavice, usta rdeča kskor maline, ki so rastle po gozdu. Toda najbolj je bila vesela Tomaža, vrlega služabnika, ki je že več času služil pri hiši. Dasi Tomaž ni imel starišev, niti premoženja, vendar nihče ni znal takó zapeti in poskočiti na plesišču kakor on.

A pri tem mu je šlo delo od rok, da ga je bilo veselje gledati. Tomaž je bil prvi na polju, prvi pri vsakem delu. Vrhu tega je bilo Zaliki tudi znano, da bi on vse storil na njen migljaj, planil bi celó v vodo ali ogenj. In ko je zrl na njo s črnimi, ognjenimi očmi, bilo ji je nekako čudno pri srcu, veselo in žalostno ob enem, takó, da bi se kmalu glasno nasmijala in zjokala. Lice ji je zardele in kadar je hotela pogledati Tomaža, morala je vsikdar nehoté pobesiti oči, kakor bi se ji bil svinec obesil na trepalnice.

Najraje je bila v družbi Tomaževi, toda vedno je utekala pred njim. Ni bežala daleč, marveč se je takó skrivala. da je mogla sišati njegov glas in ga videti, dasiravno bi bila skrita njegovim očem. Stari Lenart ni niti slutil, kaj se je godilo v dekličjem srcu; kakor je sploh navadno, da stari ljudjè, dasi modri in izkušeni, ne

razumevajo dobro takih rečij. Sicer pa je vladal pri hiši vzgleden red in soglasje; vsakdo je imel svoj posel; niso se dosti brigali drug za drugega. Tomaž in Zalika pa sta tudi takó vestno opravljala svoje delo, da ju ni bilo treba nikdar grajati.

Naš Tomaž se je izogibal ljudém. Dobro je vedel sirotek, da je Zalika bila najbogatejše dekle v vasi. Vedel je, da bi bila ta ljubezen brezuspešna, torej tudi ni hotel pokazati svojih občutkov.

Samo Zalika je vedela, kaj ji je govoril. Saj se je vrtelo okrog Zalike dokaj mladine in Tomaž ni hotel biti zadnji, niti drugim v zasmeh.

Da je bilo tudi snubačev obilo, razume se aamo po sebi. Prvi med njimi pa je bil mlinarjev sin France Bonek.

Njegov oče je bil star mlinar, mati odlična gospodinja, in znano je, da se mlinarjem godi vedno dobro, da oni tudi v gladnih letih ne stradajo. Ljudèm je bilo znano, da roditelji svojemu sinu ničesar ne odrekó, da bi mu mogli celó za trideset korcev polja kupiti, če se oženi po njihovi volji.

Zató pa, kakor so se fantje nasmihavali Zaliki, takó so se nasmihavala dekleta pri vsaki priložnosti mlinarjemu Francetu ter se mu prikupovalà — dasi ni bil posebno mična prikazen.

Toda on se ni zmenil za nje; težko je bilo uganiti, kaj mu je rojilo po glavi; — bil je klavern, okoren, nekoliko je tudi šepal z desno nogo — in zato tudi dekleta, dasi so se mu prilizovala, se mu potihoma vender le smijala za hrbtom.

Sicer pa to Franceta ni razkačilo; bil je ponižen, tih; nikomur ni, kakor pravijo, kalil vode. Toda očevidno je bilo, da mu je bila Zalika v glavi. Ko se je srečal ž njo v delavnik pri kakem delu ali v praznik pri cerkvi, se je kar zamaknil v njo, kakor v nekako čudežno sliko.

Rok Lenart in mlinarjevi so si bili botri in dasiravno bi bil Bonek lahko iskal za svojega sina Bog ve kake neveste (in bi bil tudi vsako dobil), mu je vendar bila v mislih Zalika; dà, celó dogovorila sta se že z Lenartom v tej zadevi. Bilo je torej mogoče nadejati se pri Bonkovih vsaki čas svatle. Razume se. da so tudi v hiši govorili o tem in bratova žena je skrbno poizvedovala, čemu je bila Zalika takó zamišljena.

„Oj“, je dejala, „na vsak način uganem, kaj ti tiči v glavi“.

„Nù, pa uganite!“ nasmehnila se je deva.

Toda ta smeh ni bil takò odkritosrčen. kakor bi si kdo mislil; na klopi je baš sedel Tomaž in večerjal; Zalika, pogledajoč črne njegove kodre in rdeče mu lice, imela je samó njega v mislih.

„Stavila bi, da kak fant . . .“ nadaljuje Vickova. ki se je rada šalila.

Tomaž se skrivoma obrne v stran, skloni glavo nad skledo in zares težavno je bilo uganiti njegove misli. Zalika pa je zardela kakor višnja, nekaj zašepetala ter si dala z nečim opraviti pri peči.

„Nù, kaj je to novega?“ omeni Vicek, „če dekle misli na fante, rajše ji povej, kak je ta fant — to bo modrejše“.

„Vsaj on ni tako črn, kakor ta naš ciganom podobni Tomaž. Ta, ki Zaliki roji po glavi, ni sicer tako čeden, kakor bi bilo želeti; zato pa je sam svoj gospod, ima premoženje, zna čitati, in če ga vzame, imela bo v škrinji polno biserov in biserov, da se bo kar čuditi!

„Ali mar česa pogrešam pri očetu?“ seže ji dekle v besedo.

Tomaž ne reče ničesar, toda ko bi ga bil kdo v tem trenutku opazoval, videl bi njegovo lice čudno spremenjeno. Roka, v kateri je imal žlico mu je naglo omahnila.

Dalje časa ni slišal, kaj so govorili okrog njega; v ušesih mu je šumelo. Naglo pa je poskočil, odrinil še polno skledo takó, da bi se bila skoraj ubila ter z urnimi koraki odšel. Kam je hotel iti, tega sam ni vedel.

„Kaj se mu je pripetilo?“ upraša Vicek ter zdirja za njim.

Med tem pa je Tomaž premagal svojo razburjenost. „Ej nič ni!“ reče mirno, da si se mu je glas nekoliko tresel: „zdelo se mi je, da se je krava odvezala“.

Ko pa dospeta v hlev, stala je krava na svojem mestu in tudi med ostalo živino ni bilo nikakega nereda.

„Samó zdelo se ti je, Tomaž“, reče Vicek.

„Dà, zdelo se mi je“, ponovi služabnik.

Ni pa se vrnil nazaj k večerji; šel je, kamor so ga noge nesle.

Niti Zaliki ni bilo za smeh. Umolknila je in ni odgovarjala bratovi ženi, katera, kakor je pri ženskah navada, ni mogla držati jezika za zobmi ter je neprestano govorila o mlinarjevem Francetu.

Naposled se oglasi stari Lenart. „Da bi že vendar mirovala enkrat! Ni treba loviti rib, predno voda odteče; še le potem, ko jo pridejo snubit, bo kaj govoriti, sedaj pa še ne!

Zalika je hotela glasno zajokati, hotela pasti očetu k nogam ter ga prositi, naj ne bi govoril o mlinarskih snubačih: toda ni si drznila. Tudi ona si je domislila, da ni treba loviti rib, predno voda odteče.

Naslednji dan bila je nedelja; snubači res pridejo, torej ni bilo časa omahovati. Prišli so, postavili žganjico na mizo, priklonili se očetu, bratu, njegovi ženi ter spregovorili z Zaliko lepo besedo in jo prosili, naj vsaj kapljico pijače, v znamenje dobre volje, izpije iz njihovih rok.

Zalika se je branila in obotavljala, kakor navadno dekleta znajo. S početka se nihče za to dosti ni zmenil, ker je bila že taka navada. Toda obotavljanja ni bilo konca.

Prigovarjali so ji snubači, prigovarjal oče — v tem pa mu dekle pade k nogam ter ga prosi, naj je ne podi

z dóma in ne oddaja tujim ljudém. Ko je to govorila, je ihtela, da bi človek lahko sodil, da ji grozi bržkone strašna nesreča, ne pa da jo hoče imeti najbogatejši ženin iz cele vasi za ženo.

Po dolgih brezvspešnih naporih snubci naposled razžaljeni odidejo.

Vicek in njegova žena sta ji prigovarjala, stari Lenart pa je sedel na klopi, močno nezadovoljen s tem, kar se je zgodilo.

(Dalje sledi.)

Novice.

— **Osebne vesti.** Slovenski pisatelj Fridolin Kavčič, stoletnik pri brambovskem polku v Celovcu, je premeščen v Galicijo, menda za kazen, ker ni prikrival svojega narodnega mišljenja. — Pristav finančne prokurature ljubljanske Emil Guttmann, je imenevan tajnikom ravnateljstva domen v Gorici. — Skriptor knjižnice na dunajski akademiji obrazilnih umetnosti dr. Jos. Dernjač je imenovan cesarskim svetnikom. — Finančni komisar v Ljubljani Helijodor Dlorhy je imenovan višjim finančnim komisarjem in premeščen v Brno. — Okrajni sodnik v Radovljici Ernst Ferk je imenovan deželnosodnim svetnikom in predstojnikom radovljiškega sodišča. — Logarska pomočnika Alojzij Barle v Sinju in Viktor Pesrl v Motovunu sta imenovana gozdnima paznikoma, prvi v Radovljici, drugi v Cerknici. — Za sodne kancelijske oficijale prve vrste so imenovani: Ivan Čerček v Škofiji Loki, Jos. Beniger v Kamniku, Jernej Sočnik v Kranju, Fran Košir v Ribnici za Krško in Ivan Dovjak v Črnomlju. — Za sodne kancelijske oficijale druge vrste so imenovani: Mihael Grebenc v Novem mestu, Alojzij Lindtner, Franc Bunc in Gašpar Janežič v Ljubljani, Ignacij Čamernik v Radečah za Brdo, Valentin Vončina v Litiji za Logatec, Ivan Smolik v Novem mestu, Josip Jeruc v Kamniku za Novo mesto, Iv. Praprotnik v Novem mestu, Fran Urbančič in Vinko Šorn v Ljubljani, Valentin Cerovšek v Škofiloki, Aleksander Šerko v Novem mestu, Frid. Grohmann v Ložu za Celje, Martin Burja v Radovljici za Ljubljano, Fran Stenta v Ljubljani, Jos. Verderber na Vrhniki, Jos. Hočevar v Ljubljani, Aeks. Sremčevič v Il. Bistrici in Ignacij Gabrič v Kranju za Ljubljano, Karol Korošec v Črnomju za Ribnico, Jos. Čečelič v Krškem za Novo mesto, Fran Pleničar v Trebnjem za Novo mesto in Albert Pogačnik v Ljubljani — Za sodne kanceliste so imenovani: Marko Frass v Kranju za Idrijo, Ivan Vidmar v Kočevju, Frid. Badjura v Krki za Krško, Anton Weber v Celji za Mokronog in Florijan Apih v Ljubljani. — Premeščeni so kancelisti: Matija Kocuvan iz Ribnice v Litijo, Ivan Povh iz Radovljice v Škofjo Loko, Ivan Pečnikar iz Logatca v Kranj, Rudolf Rasteiger iz Cerknice v Sevnico in Jakob Mesarec iz Postojne v Ptuj.

— **Narodni dom v Ljubijani.** Na občnem zboru „Narodnega doma“ so bili izvoljeni v odbor naslednji gospodje: dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški predsednik, Duffe, Gogola, Lah, Mally, Murnik, Pleteršnik, Rohrmann, Ferd. Fouvan, dr. Stare, odborniki, ravnatelj Šubic, zastopnik Matice Slovenske.

— **Kranjska hranilnica** je znižala obrestno mero od 4% na 9%. Ker bode mestna hranilnica ljubljanska še nadalje plačevala 4% obresti, je v interesu vseh tistih, kateri žele kar možno dobro obrestovanje svojih slog — in kdo si tega ne želi? — da nalože svoj denar pri mestni hranilnici.

— **Častnim članom** je imenovala občiea Cerklje g. Antona Vavkena, kateri jej županuje že celih trideset let.

— **Drsališče** je napravila „Zadruga za vzdrževanje dirkališka v Ljubljani“ in sicer se je dirkališče samo za zimski čas prenaredilo v drsališče.

— **Potrjen zakon** Cesar je potrdil v dež. zboru kranjskem vzprejeti zakon o razdelitvi občine Studenec v dve samostalni občini.

— **Dopolnilni deželnozborski volitvi** namesto umrlih deželnih poslancev Janka Kersnika in Mateja Lavrenčiča sta se vršili 16. t. m. Trgovinska in obrtniška zbornica je izvolila svojega podpredsednika Antona Kleina, v vipavsko idrijskih kmetskih občinah pa je zmagal kandidat narodne stranke Ivan Božič, kateri je dobil 32 glasov, dočim jih je dobil kandidat katoliške narodne stranke Ivan Lavrenčič samo 11.

— **Uredba učiteljskih plač.** Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani je vročilo deželnemu odboru posebno spomenico glede uredbe učiteljskih plač na Kranjskem. V spomenici je obrazloženo sedanje stanje kranjskega učiteljstva in navedeno, kako in po katerih principih naj se plače urede. Deželni odbor bo gotovo uvaževal nasvete učiteljstva, saj je njegova iskrena želja da se izboljšajo učiteljske plače.

— **Koroški dež predsednik — ne ostane.** Zadnje dni so nemški listi raznesli vest, da koroški dež. predsednik baron Schmidt-Zabierow, kateri je prosil za umirovljenje, ne odstopi ampak da na izrečno željo cesarjevo ostane. Nekaj dnij se je ta vest — najbrž vsled nastopa slovenskih poslancev — demonstvovala in se je oficijozno razglasilo, da odstopi baron Schmidt že v kratkem.

— **V podporo idrijskim rudarjem** je poljedelsko ministerstvo odredilo, da bodo počenši od novega leta vso vsi stalni delavci pri rudniku, provizijonisti in vdove dobivali brezplačno žito in drva, kar so zdaj po limito cenah plačevali To je znatna pomoč podpore vrednim idrijskim rudarjem, a da so jo dobili, gre v prvi vrsti zasluga narodni stranki.

— **Slovensko šolstvo na Koroškem.** Okrajni šolski svet v Beljaku je razpisal učiteljski službi v Gozdanjah in v Podgori. V razpisu ni zahteval znanja slovenskega jezika, dasi obiskujeju imenovani šoli samo slovenski otroci, kateri ne znajo nemški.

— **Sodne razmere.** Zadnji dni čitati je bilo v slovenskih listih jako žalostna poročila o sodnih razmerah na Koroškem, na Štajerskem in na Primorskem. Listi so navajali drastične vzglede, kako krivične sodbe se izdajajo vsled jezikovne nezmožnosti sodnih uradnikov. Take dogodbe moraje omajati zaupanje prebivalstva v pravosodje a vlada vzlic temu ne stori ničesar, da zagotovi boljše, kulturne države dostojno pravosodje.

Železnica Gorica-Ajdovščina. Te dni je bila razglašena podelitev koncesije za zgradbo lokalne železnice Gorica-Ajdovščina. Koncesijonarja sta slovenska poslanca goriška grof Alfred Koronini in dr. Anton Gregorič.

— **Agrarske operacije.** Uradni posli krajnih komisarjev za agrarske operacije so se tako razvelili, da bode iste opravljal v političnih okrajih Kranj, Radovljica, Kamnik, Litija, Novo mesto, Črnomelj in Kočevje okrajni glavar Rudolf grof Margkeri kot krajni komisar s sedežem v Ljubljani, v političnih okrajih Ljubljana, Logatec, Postojna in Krško pa okrajni komisar Fran Župnek kot krajni komisar tudi s sedežem v Ljubljani.

— **Slovenska šola v Gorici.** Goriški šolski svet je začel proti mestni občini postopati z eksekucijo. Ker mestna občin nikakor neče preskrbeti primernih prostorov za slovensko šolo, je deželni šolski svet imenoval šolska nadzornika Vodopivca in Culota eksekutorjema in jima naročil, naj najdeta potrebne prostore in najameta potrebne osobje, sploh da na mestne stroške poskrbita kar treba za slovensko šolo.

— **Italijanska blaznost.** Italijani se bavijo sedaj s kovanjem italijanskih imen za slovenske kraje. Prekrstili so že celo vrsto izključno slovenskih krajev, mej njimi tudi Postojno.

— **Poročil** se je veleposestnik g. Fran Roblek v Žalci z gospč. Ano Zanicrovo iz St. Pavla. — g. Janko Oman davčni pristav v Trebnjem, z gospč. Emilijo Zirerjevo.

— **Umrli.** Na Reki je nenadoma umrl poštni kontrolor v Ljubijani g. Rudolf Magajna kateri je bil povodom potresa odlikovan z zlatim zaslužnim križcem. — V Trstu je umrl najstarejši častni meščan ljubljanski Fran Jelovšek v starosti 100 let.

— **Ponesrečila** je pri g. Grudnu na Jeličnem vrhe službujoča 17letna Neža Eržen in sicer v mlinu, kjer jo v prijel jermen in jo potegnil pod kolo, katero jo je tako poškodovalo, da je umrla.

— **Najdeno truplo.** Podborštom pri Črnučah našli so ljudje mrtvo ciganko, katera je bila umrla od mraza in glada.

— **Otrok — požigalec.** V Suhem Dolu pri Kamniku je pogorel posestnik Mihael Remec. Ogenj mu je naredil 1500 gl. škode. Zažgal je Remčev šestletni sin.

— **Samomor.** V Kamni Gorici se je obesil ondotni krčmar Martin Ferjan. Možu se je že delj časa mešalo.

— **Utonil** je Jakob Kranjc z Verda pri Vrhniki, ko se je s svojim očetom vozil na Ljubljanici. Oče in sin sta bila pijana.

— **Vodovod Črnomelj-Semič** je dogotovljen in se bo v kratkem vršila tehniška kolavdacija.

— **Godba na Menelikovem dvoru** Menelikov dvor je postal muzikaličen „Nov. Vremja“ poroča, da je med ostalimi bogatimi darovi, katere je dobil neguš Menelik od ruskega cara, popolna zbirka godbenih inštrumentov. Poučevanje v godbi na Menelikovem dvoru je prevzel Rus Leontjev, kateremu bodeta še pomagala Milevski in Doroševič, obadva muzikaša. Menelik je že dal glasbenikom dve hiši za osebno porabo in bodo preskrbljeni z vsem na račun dvora. Poprej so se v Abesiniji rabili za glasbo zamorci, sedaj jih bodo nadomeščali ljudje iz roda Ulamo, ki so jako nadarjeni za muziko. No, Menelik se hoče evropejizovati, za italijanskim harmonijem cesarice Taitu pridejo na vrsto ruske trobente, gosli in klarineti in Menelik, — no, ta bode plesal, kakor bode godel — Leontjev.

— **Prusofilska demonstracija na Dunaju** K poročilu o demonstraciji, katero so uprizorili nemški dijaki pred poslopjem državnega zbora dne 10. t. m. na Dunaju, je dostaviti še nastopno: Nemški „burši“ so se že dlje časa pripravljali za to demonstracijo. Dne 6. t. m. zvečer so priredil nemškonacijonalen komers, katerega se je udeležilo tudi več avstrijskih profesorjev. Ti profesorji so bili toli „lojalni“, da niso ostavili lokala, ko so dijaki jeli prepevati „Die Wacht am Rhein“ in druge izdajske pesmi, radi katerih je morala intervenirati policija. Dne 10. t. m. pa so se dijaki zbrali na vseučilišču, kjer so pričakovali Schönererja, in Wolfa in — Lecherja. Ko pa le ni bilo teh treh apostolov velikonemške ideje, šli so korporativno pred parlament. Pred palačo sta jih že pričakovala Schönerer in Wolf. Policija je dijakom sicer branila ustop na dovoznico, a burši so siloma odrinili redarje in zavzeli dovoznico, kjer so burno demonstrovali vzkliki „Živel Schönerer! „Živel Wolf!“ „Doli z Badenijem!“ „Doli z Luegrom!“ Mej tem so prepevali Bismarckovo pesem in še druge prusofilske popevke. Wolf se je razgrajačem zahvalil in jih ščuval, naj kličejo „Hoch Alldeutschland!“ Komedijaši so potem drvili pred mestno hišo, kjer so s palicami grozili „Pereat Lueger!“ Nekaj ministro, med njimi Gautsch, so vso stvar videli na svoje oči. Posvvetovali so se takoj, kaj storiti. No, naučni minister je mogel videti tu na svoje oči, kam dozoreva tisto preveliko srčkanje otrok matere Germanije. Zgaj so jeli ti otroci rasti čez glavo — avstrijskemu ministru.

— **Spremembe v zbornici poslancev na Dunaju.** Ne spremembe v poslovnem redu, tudi ne kdo ve kake spremembe v parlamentarnem položaju, ampak popolnoma tehnične spremembe so se prigodile v dunajskem parlamentu. Obstrukcija je izgubila jedno najpripravniših priprav, na kateri so vprizarjali svoj obstrukcijski „tam-tam“ — odpravili so namreč ploščice na pultih.

— **Nekaj o pariški razstavi.** Na pariški razstavi leta 1900 bode velikansk, 60 metrov dolg daljnogled, ki bode kazal mesec v daljavi 100 kilometrov. Potem bode videti na razstavi tudi palačo iz same kamenene soli, ki se bode čarobno lesketala ob solnčni in električni luči. Kameni iz soli za gradnjo te palače se prepeljejo iz Rumunije v Pariz.

— **Demonstracija proti morilcem ptičev.** Minolo soboto je bil velik hrup na trgu v Bolcanu na Tirolskem. Nemško prebivalstvo se je vrglo na Italijane, ki pomore ogromne množine ptičev in jih potem prodajajo na trgu. Tem prodajalcem je ljudstvo s silo zabranilo prodajanje mrtvih ptičev, žive ptiče pa so izpustili iz kletk. Na to so obstopili ljudje šotore prodajalcev takih ptic in niso pustili nikogar blizo. Najbrže se popolnoma zabrani tem jastrebom njihovo morilno početje v južni Tirolski, a tako bi moralo biti tudi drugod.

— **Roparski umor blizu Dunaja.** Nedavno so našli na obrežju Donave, v Lackenau pri Dunaju ubitega mladega moža, katerega dolge nihče ni poznal. Končno se je dognalo, da je mrtvec delavec Ivan Werderits. O kakem sledu za morilcem pa še vedno ni bilo govora. Bratranec ubitega je bil zadnji človek, ki je govoril z Werderitsem. Sedaj pa je preiskava dognala, da je prav ta bratranec zvabil Werderitsa na samoten kraj ob Donavi, ga ondi najprej zakial z velikim nožem ter bežečega bratranca še pobil s kamenjem. Na to ga je oropal ter mu vzel prisluženih 50 gld.

— **Razširjenje prenešenega delokroga.** Izvrševanje opravil prenešenega delokroga provzroča občinam mnogo dela in jim nalaga znatnih bremen. Občine se že več let potezajo za to, da bi dobile za izvrševanje teh opravil kako odškodnino. Vlada obeta to sicer že dolgo, storila ni ničesar. Vsled novega civilnopravdnega reda se ta opravila še pomnože, kajti v prihodnje bodo morale občine preskrbljevati dostavljanje tudi sodnih spisov civilnopravne narave, a ob nedeljah in praznikih jih bodo smele dostavljati samo s posebnim dovoljenjem sodišča. Na deželi provzroči to občinam novih stroškov, ker bode morala skoro vsaka večja občina najeti in seveda tudi plačevati svojega posebnega dostavljalca. Ker je to novo breme občinam gotovo krivično, so se nekatere občine že začele proti temu razširjenju prenešenega delokroga oglašati in dobro bi bilo da jih posnemajo tudi slovenske občine.

Loterijske srečke.

V Brnu dne 17. novemb. t. l.: 59, 75, 21, 51, 19.
Na Dunaji dne 13. novemb. t. l.: 40, 49, 30, 69, 55.
V Gradci dne 13 novemb. t. l.: 48, 79, 69, 86, 31.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 30. okt. 1897. Pšenica gld. 12.20 kr rž gld. 8·20 kr., ječmen gld. 6·50 kr., oves gld. 7·— kr ajda gld. 9.— kr., proso gld. 7·— kr., turšica gld. 6·20 kr., leča gld. 12·— kr., grah gld. 12·— kr., fižol gld. 10·— kr (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Št 12603.

Razglas.

Dné 3. januvarija 1898. l. ob 10 uri dopoldne vršilo se bode v deželni hiši (Turjaški trg št. 1.) X. izžrebanje 4% obveznic kranjskega deželnega posojila, kar se s tem v splošno znanje prijavlja.

Od deželnega odbora Kranjskega.

V Ljubljani, dné 4. novembra 1897.

Jubilejske ustanove.

Podpisana zbornica razpisuje za leto 1897. **osem cesar Frančišek-Jožefovih ustanov po 25 gold. za onemogle obrtnike vojvodine Kranjske.**

Prošnje naj se vpošljejo zbornici **do 23. novembra t. l.** in priloži naj se jim od župnijskega in občinskega urada potrjeno dokazilo, da je prositelj kak obrt samostojno (na svojo roko) izvrševal, da zdaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog. (3)

V Ljubljani, dne 2. novembra 1897.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravlja v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjskega trg štev. 20.

Trpotčev sok nepresežno deluje pri vsih prehlajenjah dušnih organov, ter je najboljše sredstvo za prsni katar, kašelj, prsobol, hripavost in vratnobol. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki dobijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okrevajo. — Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono: (8) (79—3)

»Velecenjeni gospod lekarnik!

Pošljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delojočega trpotčevega soka; potrebujem jih za moje znance. Jaz sem od dveh steklenic od neznosnega kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsim prsobolnim. S poštovanjem. — Rudolf Ausim. Na Dunaji, 20. marca 1897.

Pazi naj se toraj, da je na vsaki steklenici varstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti oni samo je pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenici s točnim opisom je 75 kr. — Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (priračunavši 20 kr. za zamotek) ali pa po poštnem povzetju. — Ceniki raznovrstnih domačih preskušenih zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastonj in poštnine prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg štev. 20.

Vizitnice

priporoča

J. Blaznik-ova tiskarna v Ljubljani.

V svrho varnosti občinstva pred nič-vrednimi ponarejanji nosim od sedaj nadalje to-le oblastveno registrovano varstveno znamko.

Jedino pravi

Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“ in tovarne farmacevtičnih preparatov

A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

Preskušen in potrjen od zdravstvenih oblastev. (60—8) (18)

Najstareje, najpristneje, najceneje ljudsko domače zdravilo, ki uteši prsne in plučne bolesti in želodečni krč itd. ter je uporabno notranje in zunanje. V znak pristnosti je zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja tvrdka **Adolf Thierry, lekarna „pri angelju varhu“.** Vsak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe **zeleno tiskane** varstvene znamke, naj se odkloni kot čim cenejo tem nič vrednejo ponaredbo. **Pazi naj se torej vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce svojega jedino pravega balzama, kakor tudi prekupce nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamov, zasledujem najstrožje sodnijskim potom na podlagi zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: Na angelja varha lekarno A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.** 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake avstro-ogerske poštne postaje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštnem povzetju.

Pazi naj se vedno natančno na zgorajšno zeleno varstveno znamko, katera mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica.

ADOLF THIERRY, lekarnar

v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

C. in kr. priv. in odlikovana tovarna raznih likerov in maraskina

(Maraschino di Zara)

R. VLAHOV v Zadru.

1861.

Najbolji, najzdraveji in najglasoviteji liker na svetu proti slabemu želodcu itd. je

VLAHOV

Kdor si hoče ohraniti **zdrav želodec,** kdor se želi **dobro** počutiti, biti vesel, obvarovati si **zdravje,** pije naj po celem svetu razširjeni od vseh hvaljeni liker Vlahov, katerega iz zelišč kršne Dalmacije **edini na svetu napravlja R. Vlahov v Zadru.**

Varujte se ponarejanj in zahtevajte vedno pravi Vlahov iz Zadra, katerega je dobiti v vsaki trgovini in kavarni.

(11)

Odlikovanja:

Založnik Nj. c. in kr. Visokosti presvitlega gosp. nadvojvoda Leopolda Salvatorja.
Založnik kraljevske hiše Lussignan, Pariz.
Častni član italijanskega zavoda „Pogresso“ z odlikovalno svetinjo.
Privilegiran od vlade Zveznih držav severne Amerike.
Odlikovanje s poprsjem Libertadora, republike Venezuela.

Odlikovan na sledečih razstavah:

Dunaj 1873.
Svitinja za zasluge.
Neapel 1880.
Svetinja I. razreda.
Kalkuta 1883—84.
Velika svetinja.
Neapel 1885.
Zlata svetinja.
Spa (Belgija) **1891**
Zlata svetinja.
Skradin 1875.
Zlata svetinja.
Trst 1882.
Zlata svetinja.
Cork (Irska) **1884.**
Častna diploma.
Zagreb 1891.
Zlata svetinja.
Bordeaux 1892.
Zlata svetinja.
Berlin 1892.
Zlata svetinja.

Moji izdelki se razpošiljajo in prodajajo v:

Avstro-Ogerski,
Italiji,
Nemčiji,
Angliji,
Rusiji,
Švediji in Norvegiji,
Švici,
Danski,
Turčiji,
Grški,
Španiji,
Portugaliji,
Rumuniji,
Srbiji,
Bolgariji,
Črnigori,
Otoku Malta,
Belgiji,
Zjedinjenih državah amerikanskih,
Braziliji,
Meksiki,
Argentinji,
Indiji,
Kitajski,
Japonski,
Egiptu,
Perziji,
Arabiji,
Alžeriji,
Tunisu,
Maroku,
Otoku Kipru.

Odgovorni urednik: **August Pucihar.** — Tisk in založba: **J. Blasnikovi nasledniki.**